

ÖSSZEFOGLALÁS

a Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer ügyéről

1992. március

ÖSSZEFOGLALÁS

a Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer ügyéről

1. Az építés korszaka

Magyarország és Csehszlovákia 1977-ben szerződést [1. számú melléklet] (a továbbiakban államközi szerződés) kötött a Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer (BNV) megépítéséről és üzemeltetéséről. Az államközi szerződést Magyarországon az 1978. évi 17. számú törvényerejű rendelet hirdette ki. Az államközi szerződést egy alkalommal, 1983-ban módosították, ezt az 1984. évi 6. számú törvényerejű rendelet hirdette ki [2. számú melléklet].

A tervezéssel és építéssel összefüggő további tevékenységeket kétoldalú megállapodások szabályozták. Így az építkezés ütemezését ú.n. kölcsönös segítségnyújtásról szóló egyezmény, amelyet két ízben is módosított a két fél. A teljes befejezés időpontját 1977-ben - az államközi szerződés megkötésekor - az 1991. évben jelölték meg, ezt 1983-ban 1995-re, végül 1989. február 6-án 1994-re módosították.

A vízlépcsőrendszer tervezett létesítményeinek [vázlatos helyszínrajzukat a 3. számú melléklet mutatja] 93,6%-a ú.n. közös beruházás, ebből 58% csehszlovák, 35,6% magyar területen valósul meg. (A „közös beruházás” mind a költségek, mind a tulajdonjog vonatkozásában 50-50%-os részesedést jelent.) A beruházás fennmaradó 6,4%-a ú.n. nemzeti beruházás (4,9% csehszlovák, 1,5% magyar), ami önálló kivitelezést, költségviselést és tulajdonjogot jelent. A nemzeti beruházások közé tartoznak a szennyvízkezeléssel összefüggő létesítmények is.

Az államközi szerződés megkötését követően egyik ország gazdasági teljesítőképessége sem tette lehetővé az előírt határidők betartását (részint az anyagi források kedvezőtlen beszűkülése, részint a szükséges nagyteljesítményű munkagépekre tett szovjet ígéret be nem tartása miatt). 1981-ben mindkét fél két éves lemaradást jelentett partnerének. Ez vezetett az 1983. évi szerződésmódosításhoz, ami az építkezés 5 évvel történő meghosszabbítását kodifikálta.

A magyar építkezéseknek a Donaukraftwerk AG-val 1986-ban a nagymarosi erőmű építésére kötött fővállalkozói kivitelezési szerződés adott lendületet. Túlnyomórészt osztrák kivitelezők - osztrák bankkölcsönből - építették a dunakiliti zsilipet is. Az alvízcsatorna kotrási munkáit pedig a jugoszláv Brodoimpeks cég végezte 1987-től.

A két fél által 1990. év végéig ráfordított pénzeszközök [4. számú melléklet] mutatják a két ország építési tevékenységében fennálló ütemezési különbséget. Csehszlovákia néhány évvel korábban kezdte a komoly munkákat, így ma ott magasabb a készültségi fok. A táblázat a magyar részről történő ráfordítások közül csak a költségvetésből, ill. a BNV számára elkülönített külön alapból (ez a Magyar Nemzeti Banknak visszafizetendő hitel) történt kifizetéseket tartalmazza. Ezen felül jelentkezik még az osztrák DoKW céggel történt végelszámolás (1990. október) alapján 2,88 milliárd ATS, a dunakiliti zsilip építésére felvett 420 millió ATS, valamint a jugoszláv Brodoimpeks céggel történt végelszámolás (1990. június) alapján 32 millió US\$ tartozás.

2. A BNV építésének felfüggesztése

A vízlépcsőrendszer megvalósításának helyességét a kezdetektől vitatták. (Az egyik legnevezesebb ezek közül az építés 1951-es elvetése, amikor Gerő Ernő az elétárt tervek alapján mindhárom kitzúzott cél megvalósítását - áramtermelés, árvíz elleni védekezés, és a Duna-szakasz hajózási problémáinak megoldása - nagyságrenddel olcsóbbnak ítélte vízlépcsők nélkül.)

Az 1983-as szerződésmódosítással összefüggésben folytatott felülvizsgálat során kapott először hangsúlyt a BNV ökológiai következményeinek kérdésköre, az MSzMP Központi Bizottsága a Magyar Tudományos Akadémiát kérte fel vélemény adására. Az MTA Elnöksége 1983-ban hozott állásfoglalásának végkövetkeztetése a vízlépcsőrendszer építésének hosszú időre történő elhalasztását, de leginkább teljes elhagyását ajánlotta. (Ezt az állásfoglalást az MSzMP KB nem engedte nyilvánosságra hozni).

A 80-as években az építéssel párhuzamosan a szakmai viták folytatódtak, a nagymarosi építkezés 1987-es megindulása után az ellenzők tábora egyre nőtt. Végül 1988. nyarán az Országgyűlés tájékoztatás adására kérte fel a kormányt, állást kívánt foglalni a nagymarosi építkezés ügyében. 1988. októberében a képviselők az emlékeztető felállva történő szavazással ugyan az építkezés folytatása mellett döntöttek, azonban szigorú környezetvédelmi feltételeket is szabtak, például a Duna vízminőségének megőrzését, a szennyvíztisztítók teljes körű kiépítését [5. számú melléklet]. (Megjegyzendő, hogy csehszlovák oldalon ez egy nagyságrenddel nagyobb beruházást jelentene; erre vonatkozó tervek egyébként még ma sem ismeretesek.)

Az Országgyűlés döntése után népszavazást követelő aláírásgyűjtés kezdődött, több mint 160 ezer aláírás gyűlt össze rövid idő alatt. Emiatt - a kormányváltást követően - folytatódott a BNV kérdéskörének 1988. nyarán kezdődött felülvizsgálata, végül

1989. május 13-án a kormány felfüggesztette a nagymarosi építkezést, és a vitatott kérdések vizsgálatára bizottságokat hozott létre, bevonva ebbe az addig mellőzött ökológiai kérdéskörök szakértőinek és a környezetvédő társadalmi mozgalmak képviselőinek széles körét. A felfüggesztést és a csehszlovák féllel a felülvizsgálatról kezdeményezett tárgyalásokat az Országgyűlés június 2-én hozott 9/1989. számú határozatában hagyta jóvá [6. számú melléklet].

1989. július 20-án a kormányfők találkoztak a nagymarosi felfüggesztés ügyének és vitatott szakmai kérdéseknek a megtárgyalására. Ennek eredménytelensége vezetett a találkozót követően a dunakiliti építkezések felfüggesztéséhez. Válaszul a csehszlovák fél az egyoldalú befejezést jelentő pótmegoldást helyezte kilátásba, ezzel kívánt a sajtón keresztül nyomást gyakorolni a magyar közvéleményre és a döntés előtt álló Országgyűlésre.

A felülvizsgálat eredményét független szakértő bizottság foglalta össze a kormány számára. Az ökológiai, gazdasági és nemzetközi jogi kérdések vizsgálata alapján a nagymarosi erőmű végleges elhagyását és - az építkezés felfüggesztése mellett - a bősi vízlépcső és a dunakiliti tározótó ökológiai kockázatainak felülvizsgálatát, a tervezés korszakában elmulasztott alapvető kutatások elvégzését ajánlotta.

Az Országgyűlés 1989 október 31-én döntött. 24/1989. számon hozott határozata [7. számú melléklet] a kormány beszámolójának elfogadásával a nagymarosi erőmű végleges elhagyásáról rendelkezett, és az államközi szerződés módosítására hatalmazta fel a kormányt. A szerződésmódosító javaslatot 1989. november 30-án adták át a csehszlovák félnek.

Ezt követően december 2-én egy próbafeltöltést során volt a nevezetes bősi baleset (tönkrement egy zsilipkapu, az utólagos felülvizsgálat szerint a mértékadó terhelésnek a felét sem viselte el a mintegy 200 tonnás acélszerkezet), utána pedig a következtek a bársonyos forradalom napjai; a csehszlovák fél a szerződésmódosító javaslatra sem akkor, sem azóta nem válaszolt. (Megjegyzendő, az 1989. végén alakult új szlovák kormány egyik első intézkedése volt az egyoldalú Duna-elterelésre irányuló pótmegoldás előkészületeinek leállítására, és az ökológiai-ökonómiai problémák vizsgálatára független szakértő bizottság létrehozása. Ennek a bizottságnak az állásfoglalása - a magyar bizottságéhoz hasonlóan - szintén nem ítélte üzembehelyezhetőnek a bősi erőművet, az elmaradt kutatások elvégzését, az ökológiai kockázatok pontosabb feltárását sürgette.)

3. A BNV ügye a rendszerváltoztatás után

A politikai változások után az új kormány programja a BNV-t elhibázott beruházásnak ítélte, befejezését és üzembehelyezését nem tartotta kívánatosnak. A Kormányprogram 1990. május 22-én közreadott irányelvei szerint: „A kormány - tekintettel a szakelemzésekre - a Dunai Vízlépcső felépítését nem tartja helyesnek. Mielőbb megkezdje a nagymarosi helyreállítást, és tárgyalást kezdeményez az újonnan megválasztandó csehszlovák kormánnyal a helyreállításról és az okozott károk közös viseléséről.”

A Nemzeti Megújulás Programja külön fejezetet szentelt a BNV problémájának. Ezzel összhangban a kormány 1990. decemberi és 1991. januári határozata elrendelte, hogy Mádl Ferenc tárca nélküli miniszter vezetésével kezdődjenek tárgyalások az 1977. évi államközi szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetéséről és a megszüntetés következményeinek rendezéséről. Megerősítette ezt az Országgyűlés 26/1991.(IV.23.) határozata [8. számú melléklet], amely szerint „a vízlépcsőrendszernek, vagy bármely fő létesítményének üzembehelyezése az érintett területeken mindenütt súlyosan hátrányos ökológiai és gazdasági következményekkel járna”.

A kormányközi tárgyalások 1991. áprilisában kezdődtek újra, majd júliusban és decemberben folytatódtak. A tárgyalások során a magyar álláspont kiindulásául az szolgált, hogy a BNV ügye szakmai-tudományos kérdés. Éppen ezért áprilisban a magyar delegáció az ökológiai-környezeti kockázatok összefoglalását a magyar fél átadta a cseh és szlovák delegációnak, a július 15-én Pozsonyban tartott tárgyalás során pedig javaslatot tett szakmai-tudományos bizottság felállítására, a BNV-vel kapcsolatos ökológiai kockázatok közös feltárása érdekében.

Figyelemmel az Országgyűlés Környezetvédelmi, Gazdasági, valamint Külügyi Bizottságának Josef Vavrousek cseh és szlovák környezetvédelmi miniszter meghallgatásáról kiadott állásfoglalására, valamint a két ország Környezetvédelmi bizottságának közös nyilatkozatára, a magyar tárgyaló delegáció az 1991. december 2-án tartott budapesti találkozóra új javaslatokat dolgozott ki. Ezek értelmében lehetőség nyílt volna a korábban kezdeményezett kétoldali bizottság nemzetközi - többek között az Európai Közösségek által javasolt - szakértőkkel történő kibővítésére. [9. számú melléklet].

A szakmai-tudományos bizottságnak egyrészt az eddigi vizsgálatok szintézisével, a tervek felülvizsgálatával, másrészt a még hiányzó kutatások pótlásával teljeskörűen fel kell tárnia a vitatott problémákat. Csak ilyen előzmény után kerülhetnek a felek olyan helyzetbe, hogy közösen felelősen dönthessenek ebben a súlyos

kérdésben. A december 2-i találkozón lényegileg megállapodás született a közös bizottság és az irányításával dolgozó munkacsoportok létrehozásáról, legfontosabb feladatairól.

Természetesen következett viszont ebből, hogy a magyar fél kérte, a vizsgálat - kölcsönösen körülbelül 1992. júniusáig prognosztizált - befejezéséig a cseh és szlovák fél ne hozzon olyan döntést, és ne végezzen olyan munkálatokat, amelyek a Duna elterelésével járó, egyoldalú megoldásra irányulnak. Tehát a magyar tárgyaló delegáció - a korábbiakkal ellentétben - nem általában kérte a cseh és szlovák területen folytatott, a BNV befejezésére irányuló munkálatok leállítását. Indítványa csak azokra a munkákra vonatkozott, amelyek még az 1977. évi államközi szerződéssel sem összeegyeztethetőek. Amikor a tárgyalások során nyilvánvalóvá vált, hogy a cseh és szlovák delegáció e racionális minimumfeltételt sem hajlandó teljesíteni, a tárgyalások megszakadását elkerülendő, további 10 napot ajánlott föl a magyar delegáció szempontjai megfontolására.

4. A jelenlegi helyzet

Jan Carnogursky, a Szlovák Köztársaság miniszterelnöke 1991. december 18-án Mádl Ferenchez, a magyar tárgyaló delegáció vezetőjéhez írott levelében kijelentette, hogy a cseh és szlovák fél számára csak olyan megoldás fogadható el, amely a bőszi vízlépcső üzembehelyezésével számol, és ennek érdekében továbbra is folytatja a Bős-Nagymarosi vízlépcsőrendszer kivitelezési munkálatait. Ez vonatkozik az ú.n. közös egyezményes tervtől eltérő, egyoldalú építési tevékenységre is. [10. számú melléklet].

A cseh és szlovák kormány meghatalmazott álláspontja szerint a közös egyezményes terv kereteit meghaladó munkálatokra vonatkozó intézkedéseket az váltotta ki, hogy a magyar fél egyoldalúan felfüggesztette szerződéses kötelezettségeinek teljesítését.

A helyzet azonban az, hogy a csehszlovák félnek még akkor sem lenne joga a Duna elterelésére, ha a magyar fél valóban jogszerűtlenül járt volna el. A nemzetközi szokásjog értelmében ugyanis

- nem minden jogsértés ad lehetőséget ellenintézkedésre; egyesek csak kártérítési igényt keletkeztetnek;
- az ellenintézkedés semmiképpen sem állhat a nemzetközi jog kötelező normájának megsértésében (a szuverenitás és a területi integritás tiszteletben tartásának kötelezettsége kötelező nemzetközi jogi norma);

- az ellenintézkedés nem járhat aránytalanul súlyosabb következményekkel, mint a feltételezett jogsértés; nyilvánvaló, hogy egy közös vállalkozásról szóló szerződés nem teljesítéséhez viszonyítva egy nemzetközi folyó egyoldalú elterelése lényegesen súlyosabb cselekménynek minősül;
- az ellenintézkedést foganatosító fél nem sértheti a másik fél lényeges érdekeit, márpedig - amint azt a Nemzetközi Bíróság a Korfu szoros ügyben megállapította - a szuverenitás tiszteletben tartása az egyik legmagasabb rendű érdek.

Éppen ezért 1991. december 19-én Antall József miniszterelnök levélben fordult Marian Calfa miniszterelnökhöz [11. számú melléklet] és tájékoztatta: amennyiben a cseh és szlovák fél nem állítja le a bőszi vízlépcső üzembehelyezésére irányuló jogellenes, egyoldalú munkálatokat, úgy a Magyar Köztársaság kormánya kénytelen lesz áttekinteni a tárgyalások megszakadásának következményeit, különös tekintettel az 1977. évi államközi szerződés sorsára.

Marian Calfa 1992. január 23-án kelt válaszában [12. számú melléklet] mindenképp előtt abból indult ki, hogy az 1977. évi államközi szerződés mindkét féltől annak teljesítését, azaz a Bős-Nagymarosi vízlépcsőrendszer megvalósítását és üzembehelyezését követeli meg. Mivel a magyar fél abbahagyta az építkezést, ezért e jogellenes cselekedet jogszerűvé teszi az egyoldalú pótmegoldás, az ú.n. 'C' variáns megvalósítását. Mindazonáltal a cseh és szlovák fél kész az erőműrendszer közös megvalósítására, a 'bizonyítható' ökológiai következmények minimalizálása mellett.

Az elutasító válasz okozta kényszerhelyzetben a magyar kormány, támaszkodva a Magyar Tudományos Akadémia ad hoc bizottságának ökológiai-környezeti kockázatokkal foglalkozó értékelésére [13. számú melléklet], valamint az államközi szerződés megszüntetésének lehetőségeit feltáró nemzetközi jogi értékelésre [14. számú melléklet], az Országgyűléshez fordult. A kényszerhelyzet feloldására, a súlyos probléma közös akarattal történő rendezésének lehetőségét a végsőkéig fenntartva, utolsó kísérletként Antall József miniszterelnök 1992. február 26-án levelet intézett Marian Calfa kormányfőhöz, ismételten összefoglalva szempontjainkat [15. számú melléklet].

Az Országgyűlés 1992. március 24-én határozott az államközi szerződés sorsáról [16. számú melléklet]. Eszerint: ha április 30-ig nem érkezik válasz a cseh és szlovák kormányfőtől a jogellenes munkálatok leállításának bejelentésével, az Országgyűlés felhatalmazza a kormányt az 1977. évi államközi szerződés egyoldalú jogi aktussal történő megszüntetésére.

Budapest, 1992. március 25.

Összeállította: Hajósy Adrienne

1. számú melléklet

A Magyar Népköztársaság

Elnöki Tanácsának

1978. évi 17. számú

törvényerejű rendelete

a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között a Gabcikovo—Nagyymarosi Vízlépcsőrendszer megvalósításáról és üzemeltetéséről Budapesten, 1977. évi szeptember hó 16. napján aláírt Szerződés kihirdetéséről

(A megerősítő okiratok kicserélése Prágában, 1978. évi június hó 30. napján megtörtént.)

1. § A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között Budapesten, 1977. évi szeptember hó 16. napján aláírt, és a Gabcikovo—Nagyymarosi Vízlépcsőrendszer megvalósításáról és üzemeltetéséről szóló Szerződést e törvényerejű rendelettel kihirdeti.

2. § Az 1. §-ban említett Szerződés magyar nyelvű szövege a következő:

„ S Z E R Z Ő D É S

a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között a Gabcikovo—Nagyymarosi Vízlépcsőrendszer megvalósításáról és üzemeltetéséről

A Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság

kiindulva

a Duna Bratislava és Budapest közötti szakasza természeti kincseinek a Szerződő Felek vízgazdálkodási, energetikai, közlekedési és mezőgazdasági, valamint egyéb népgazdasági ágazatai fejlesztését szolgáló sokoldalú hasznosítására irányuló közös érdekeiből,

felismerve,

hogy a Duna magyar—csehszlovák szakaszának közös hasznosítása tovább mélyíti a két állam baráti kapcsolatait és jelentősen hozzájárul a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa tagállamai szocialista integrációjának megvalósításához, ezért

elhatározták,

hogy a Gabcikovo—Nagyymarosi Vízlépcsőrendszer megvalósítására és üzemeltetésére szerződést kötnek és ebből a célból kinevezték meghatalmazottaikat:

a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

Lázár Györgyöt, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnökét,

a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elnöke dr. Lubomir Strougalt, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság Kormányának elnökét, akik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kicserélése után a következőkben állapodtak meg:

I. FEJEZET

A SZERZŐDÉS TÁRGYA

1. cikk

A közös beruházás

(1) A Szerződő Felek közös beruházásként megvalósítják a Gabcikovo—Nagyymarosi Vízlépcsőrendszert (a továbbiakban: Vízlépcsőrendszer), amely a Gabcikovói Vízlépcsőből és a Nagyymarosi Vízlépcsőből áll, és egységes, elválaszthatatlan üzemelésű létesítményrendszert alkot.

(2) A Gabcikovói Vízlépcső fő létesítményei a következők:

a) a Dunakiliti—Hrusovi tározó a Duna 1860—1842 folyamkilométer (a továbbiakban fkm) közötti szakaszán, 131,10 m Balti szint (a továbbiakban: mB) feletti maximális duzzasztási szintre kiépítve, magyar és csehszlovák területen,

b) a Dunakiliti duzzasztómű és segédhajószilip az 1842 fkm-ben, magyar területen,

c) üzemvízcsatorna (felvízcsatorna és alvízcsatorna) az 1842—1811 fkm között, csehszlovák területen,

d) vízlépcső az üzemvízcsatornán, csehszlovák területen, amely 720 MW beépített teljesítményű vízerőtelepből, ikerhajószilipből, továbbá ezek tartozékaiból áll,

e) a rendezett régi Duna-meder az 1842—1811 fkm között, magyar—csehszlovák közös szakaszon,

f) a mélyített és szabályozott Duna-meder az 1811—1791 fkm között, magyar—csehszlovák közös szakaszon.

(3) A Nagyymarosi Vízlépcső fő létesítményei a következők:

a) tározó, valamint a szükséges védelmi létesítmények a Dunán, az 1791—1696,25 fkm között, és a mellékfolyóknak a duzzasztással befolyásolt szakaszán, 107,83 mB maximális duzzasztási szintre kiépítve, magyar és csehszlovák területen,

b) vízlépcső az 1696,25 fkm-ben magyar területen, amely duzzasztóműből, 158 MW beépített teljesítményű vízerőtelepből, ikerhajószilipből és ezek tartozékaiból áll,

c) mélyített és szabályozott Duna-meder az 1696,25—1657 fkm között, magyar szakaszon, mind a két Dunaágban.

(4) A Vízlépcsőrendszer koncepcióját a közös beruházási program tartalmazza. A Vízlépcsőrendszer részletes műszaki adatait a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Csehszlovák Szocialista

Köztársaság Kormánya között a Gabčíkovo—Nagyymarosi Vízlépcsőrendszer közös egyezményes tervének kidolgozása tárgyában Bratislavában, az 1976. évi május hó 6. napján kötött egyezmény (továbbiakban: Egyezmény) alapján kidolgozott közös egyezményes terv határozza meg.

2. cikk

A nemzeti beruházások

(1) A Szerződő Felek a közös beruházással összefüggésben, a Vízlépcsőrendszerből adódó lehetőségek kihasználása érdekében, kizárólag a saját céljaikat és érdekeiket szolgáló nemzeti beruházásokat is megvalósíthatnak.

(2) A nemzeti beruházások költségeit mindegyik Szerződő Fél teljes egészében maga viseli.

(3) A nemzeti beruházások nem lehetnek hátrányosak a közös beruházással megvalósuló eredményekre.

II. FEJEZET

A SZERZŐDÉS VÉGREHAJTÁSA

3. cikk

(1) A közös beruházás megvalósításával kapcsolatos munkákat, továbbá a Vízlépcsőrendszer üzemeltetésével összefüggő feladatok végrehajtását a Szerződő Felek kormányai által ezzel megbízott meghatalmazottak (a továbbiakban: kormány meghatalmazottak) irányítják és ellenőrzik.

(2) A kormány meghatalmazottak feladataik végrehajtására megfelelő közös állandó és ideiglenes szerveket létesítenek, és a közös egyezményes terv jóváhagyásáig megállapítják ezen szervek szervezeti és működési szabályzatát.

(3) A kormány meghatalmazottak feladatai főképpen

a) a közös beruházás megvalósításának időszakában:

1. felügyelni arra, hogy a Vízlépcsőrendszer megvalósítása a Szerződő Felek területén koordináltan, a jóváhagyott közös egyezményes terv és megvalósítási ütemterv szerint történjék,

2. biztosítani a munkák és szállítások ellenőrzését, és a Szerződő Felek szervezetei közötti koordinációt,

3. jóváhagyni a közös egyezményes tervben elfogadott műszaki megoldásokat módosító javaslatokat,

4. elbírálni a 7. cikkben meghatározott körülmények miatt előálló költségtöbbletek indokoltságát és terjedelmét,

5. biztosítani és jóváhagyni a 7. cikkben felsorolt esetekben a munkák és szállítások egyenlő arányú megosztásához képest mutatózó különbségek nyilvántartását és elszámolását,

6. biztosítani az egyes létesítmények átvételét a kivitelező szervezetektől és átadását az illetékes üzemeltető szervezeteknek;

b) A Vízlépcsőrendszer üzemeltetésének időszakában:

1. megállapítani a Vízlépcsőrendszer kezelési és üzemeltetési rendjét, és ellenőrizni annak megtartását,

2. biztosítani a Vízlépcsőrendszer közös tulajdonban levő létesítményei üzemeltetésével és fenntartásával, esetleg felújításával kapcsolatos feladatok ellátását, beleértve a villamos-energia termelésével és elosztásával kapcsolatos feladatok ellátását is,

3. jóváhagyni a Vízlépcsőrendszer létesítményeinek üzemeltetésével és fenntartásával, esetleg felújításával kapcsolatos műszaki-gazdasági terveket és a kölcsönös elszámolásokat,

4. ellenőrizni a közös egyezményes tervben jóváhagyott vízmérleg megtartását,

5. ellenőrizni és koordinálni a nemzeti üzemeltető szervezetek árvíz és jéglebotcsátás alatti tevékenységét.

(4) A kormány meghatalmazottak tevékenységüket a Szerződő Felek kormányai által jóváhagyott közös működési szabályzat szerint látják el.

III. FEJEZET

A VÍZLÉPCSŐRENDSZER MEGVALÓSÍTÁSA

4. cikk

A közös beruházás előkészítése és megvalósítása

(1) A közös beruházás megvalósítása a közös egyezményes terv alapján történik, amelyet a Szerződő Felek szervezetei a közös beruházás előkészítése érdekében az Egyezmény alapján dolgoznak ki.

(2) A közös egyezményes terv

a) meghatározza a Vízlépcsőrendszer műtárgyainak fő méreteit, technológiai berendezéseinek műszaki jellemzőit, valamint a megvalósítás végleges ütemtervét, továbbá a 12. cikk (2) bekezdésében említett költségek viselését,

b) alapul szolgál

1. a Vízlépcsőrendszer technológiai berendezéseinek, építési anyagainak, gépcinek és acélszerkezeteinek megrendeléséhez,

2. a Vízlépcsőrendszer kiviteli terveinek elkészítéséhez.

(3) A közös egyezményes terv jóváhagyása a Szerződő Felek állami előírásai szerint történik, és a jóváhagyásról a kormány meghatalmazottak egymást kölcsönösen értesítik.

(4) A Szerződő Felek a közös beruházás munkáit úgy szervezik meg, hogy az energiatermelő berendezések 1986—1990 között lépjenek üzembe.

5. cikk

A közös beruházás költségének viselése, a munkák és szállítások megosztása

(1) A Szerződő Felek a közös beruházás megvalósításának költségeit egyenlő arányban közösen viselik.

(2) A közös beruházás megvalósításának költségeiből rájuk eső részt a Szerződő Felek a munkák és szállítások egyenlő arányban történő megosztása alapján, természetben elvégzett munkák és szállítások teljesítésével egyenlítik ki.

(3) A közös beruházás megvalósítási költségei a következők:

a) a kutatási, feltérési és tervezési munkák költségei, amelyek a közös egyezményes terv és kiviteli tervek kidolgozásához szükségesek,

b) a közös beruházás létesítményeinek megvalósítási költségei, ideértve azokat a költségeket is, amelyeket a közös beruházási programban közös beruházásként tervbe vett létesítmények megvalósítására a Szerződő Felek e Szerződés érvénybe lépése előtt fordítottak és amelyeket a közös egyezményes tervben kölcsönösen elfogadtak,

c) a közös beruházás megvalósításához ideiglenesen vagy véglegesen szükséges ingatlanok megszerzésének költsége.

(4) A közös egyezményes terv tervezési, kutatási és feltérési munkáinak megosztását az Egyezmény tartalmazza.

(5) A közös beruházás megvalósításával kapcsolatos munkák és szállítások megosztása a Szerződő Felek között a következő:

a) a csehszlovák Fél valósítja meg:

1. a Dunakiliti—Hrusovi tározó balparti létesítményeit csehszlovák területen,

2. az üzemvízcsatorna-felvízcsatornát csehszlovák területen,

3. a vízlépcsőt Gabcikovónál, csehszlovák területen,

4. a nagymarosi tározó védelmi létesítményeit csehszlovák területen, kivéve a Dolny-Ípel öblözetet,

5. a területek helyreállítását csehszlovák területen;

b) a magyar Fél valósítja meg:

1. a Dunakiliti—Hrusovi tározó jobbparti létesítményeit csehszlovák területen, beleértve az összekötő töltést és a terelő töltést,

2. a Dunakiliti—Hrusovi tározó jobbparti létesítményeit magyar területen,

3. a Dunakiliti duzzasztóművet magyar területen,

4. az üzemvízcsatorna-alvízcsatornát csehszlovák területen,

5. a Palkovicovo alatti Duna-meder kotrását magyar és csehszlovák területen,

6. a régi Duna-meder szabályozását magyar és csehszlovák területen,

7. a Gabcikovói Vízlépcső üzemi berendezéseit (közlekedési eszközök és karbantartó gépek) csehszlovák területen,

8. a nagymarosi tározó védelmi létesítményeit a Dolny-Ípel öblözetben csehszlovák területen,

9. a nagymarosi tározó védelmi létesítményeit magyar területen,

10. a vízlépcsőt Nagymarosnál, magyar területen,

11. a Nagymarosnál levő vízlépcső alatti alvízi kotrást magyar területen,

12. a Nagymarosi Vízlépcső üzemi berendezéseit (közlekedési eszközök és karbantartó gépek) magyar területen,

13. a területek helyreállítását magyar területen.

(6) A Szerződő Felek a közös beruházás munkáinak és szállításainak az (5) bekezdés szerinti megosztását a közös egyezményes tervben értékelik. A munkák és szállítások értékelése az (5) bekezdésben felsorolt létesítmények (munkák) elosztását nem érinti, kiegyenlítésre kerülő mértéke pedig nem haladhatja meg a Szerződő Felek által az (5) bekezdés szerint teljesítendő munkák és szállítások költségvetési értékének a kettő és fél százalékát. Ennek a különbözethez a kiegyenlítése is munkákkal és szállításokkal történik. A közös egyezményes tervben a közös beruházás megvalósítási költségeit kölcsönösen egyeztetett költségvetési kiírási szövegek alapján forintban és csehszlovák koronában, az 1975. január 1-én érvényes árszinten fejezik ki.

(7) A közös beruházás munkáinak és szállításainak megosztása alapján, az általa megvalósítandó létesítmények, illetőleg elvégzendő munkák és szállítások minden költségét mindegyik Szerződő Fél teljes egészében maga viseli.

(8) A Szerződő Felek a közös beruházás munkáinak és szállításainak megosztása alapján általuk megvalósítandó létesítmények, illetőleg elvégzendő munkák kiviteli terveit — a jóváhagyott közös egyezményes tervnek megfelelően —, saját hatáskörükben készítetik el, és azok alapján a létesítmények megvalósításáról ugyancsak saját hatáskörükben gondoskodnak.

(9) A Szerződő Felek biztosítják és egymással szemben felelősséggel tartoznak azért, hogy a létesítmények és munkák kiviteli tervezése és megvalósítása a jóváhagyott közös egyezményes tervnek megfelelően történjék.

6. cikk

A közös beruházás megvalósításának szervezete

(1) A Szerződő Felek a közös beruházás megvalósításával kapcsolatos feladataik végrehajtásáról a saját beruházó szervezeteik útján gondoskodnak.

(2) A Szerződő Felek beruházó szervezetei tevékenységének ellenőrzéséről és koordinálásáról a kormány meghatalmazottak gondoskodnak.

7. cikk

A közös beruházás többletköltségeinek kiegyenlítése

(1) A Szerződő Felek között a közös beruházás munkáinak és szállításainak megosztását követően a Vízlépcsőrendszer megvalósításával kapcsolatos további közös beruházási költségek elszámolásának csak az alábbi esetekben van helye:

a) a beruházás megvalósítása során elháríthatatlan okból (vis maior) eredő kár,

b) előre nem látható geológiai körülmények felerősülése.

c) jóváhagyott közös egyezményes terv műszaki megoldásának közösen elfogadott módosítása.

(2) Előre nem látható geológiai körülménynek minősül az az eset, amikor a kivitelezés során megállapított geológiai viszonyok lényegesen eltérnek a közös beruházási program és a közös egyezményes terv számára végzett feltárások alapján megállapított körülményektől. A feltárásokból, valamint a tervezési hibákból vagy az építési munkák hibás kivitelezéséből származó többletköltségek nem tekinthetők előre nem látható geológiai körülmények következményének.

(3) Az (1) bekezdésben felsorolt esetek következtében felmerülő költségeket a Szerződő Felek a kormány meghatalmazottak jóváhagyása után, egyenlő arányban viselik.

(4) A Szerződő Felek törekednek arra, hogy a munkák és szállítások egyenlő arányú megosztását követően jelentkező különbözeteket, lehetőség szerint már a megvalósítás során, munkákkal és szállításokkal egyenlítsék ki.

8. cikk

A közös beruházásban megvalósuló létesítmények tulajdonjoga

(1) A Vízlépcsőrendszer közös beruházásként megvalósított létesítményei közül a Szerződő Felek egyenlő arányban közös tulajdonát alkotják:

a) a Dunakiliti duzzasztómű [1. cikk (2) bekezdés b) pont],

b) az üzemvízcsatorna [1. cikk (2) bekezdés c) pont],

c) a vízlépcső Gabcikovónál [1. cikk (2) bekezdés d) pont],

d) a vízlépcső Nagymarosnál [1. cikk (3) bekezdés b) pont].

(2) A Szerződő Feleket a közös tulajdon alapján a Szerződés egyes rendelkezéseiben meghatározott jogok illetik meg, illetőleg kötelezettségek terhelik.

(3) A Vízlépcsőrendszer közös beruházásként megvalósított többi létesítményei annak a Szerződő Félnek a tulajdonába kerülnek, amelynek területén azok megépültek.

IV. FEJEZET

A VÍZLÉPCSŐRENDSZER LÉTESÍTMÉNYEINEK ÜZEMELTETÉSE

9. cikk

A Szerződő Felek részesedése a Vízlépcsőrendszer hasznaiból

(1) A Vízlépcsőrendszer hasznaiból és előnyeiből a Szerződő Felek egyenlő arányban részesednek.

(2) A Szerződő Feleknek egyenlő arányban áll rendelkezésükre a vízerőtelepek teljesítménye, és egyenlő arányban, természetben részesednek a termelt és a vízerőtelepekből kivezetett alap- és csúcs-energiából.

(3) A közvetlenül a Vízlépcsőrendszer felett, illetőleg alatt tervezett dunai vízlépcsők megvalósítása esetén a Szerződő Felek külön állapodnak meg ezek kölcsönös hatásainak figyelembe vételéről.

10. cikk

A Vízlépcsőrendszer létesítményei üzemeltetésének módja

(1) A Vízlépcsőrendszernek a Szerződő Felek közös tulajdonát alkotó létesítményeit egymással összhangban, mint egységes művet, a közösen megállapított üzemeltetési és kezelési rend szerint, annak a Szerződő Félnek a megbízott üzemeltető szervezetei üzemeltetik, amelynek területén azok megvalósultak.

(2) A Vízlépcsőrendszernek a Szerződő Felek egyikének tulajdonába került létesítményeit ennek a Szerződő Félnek a szervezetei a közösen megállapított módon önállóan üzemeltetik, illetőleg tartják fenn.

(3) A Szerződő Felek gondoskodnak arról, hogy a Vízlépcsőrendszert üzemeltető szervezeteik az

egész. Vízlépcsőrendszer összehangolt, hatékony működésének követelményeit kielégítő üzemeltetésének feltételeit a megállapított előírások megtartásával biztosítják.

(4) A Vízlépcsőrendszer energetikai létesítményeinek üzemeltetése során különösen az alábbi elveket kell betartani:

a) a Vízlépcsőrendszer mindkét vízlépcsőjének vízerőművei a Szerződő Felek energetikai szervezeteinek igényeit figyelembe véve, a hatékonyság és gazdaságosság követelményeinek kielégítésével üzemeljenek;

b) a villamos teljesítmény és a villamos energia elosztása és felhasználása a Szerződő Felek állami teherelosztóinak egymás közötti megállapodása szerint történjék.

11. cikk

A Vízlépcsőrendszer létesítményei üzemeltetésének szervezete

(1) A Szerződő Felek a Vízlépcsőrendszer közös tulajdonban lévő létesítményei saját területükön megvalósult műveinek üzemeltetésével nemzeti üzemeltető szervezeteiket bízzák meg, az alábbiak szerint:

a) az energetikai létesítmények üzemeltetésével az energetikai szervezeteket,

b) a vízgazdálkodási és hajózási létesítmények üzemeltetésével a vízgazdálkodási szervezeteket.

(2) A Vízlépcsőrendszer üzemeltetésével megbízott nemzeti szervezetek tevékenységének ellenőrzéséről és koordinálásáról a kormány meghatalmazottak gondoskodnak.

12. cikk

A Vízlépcsőrendszer üzemeltetési költségeinek viselése és elszámolása

(1) A Szerződő Felek a Vízlépcsőrendszer közös tulajdonba kerülő létesítményeinek üzemeltetési, fenntartási (javítási) és felújítási költségeit egyenlő arányban közösen viselik.

(2) A Szerződő Felek egyikének tulajdonába került azon létesítményeket, amelyeknek üzemeltetési, fenntartási (javítási) és felújítási költségeit a Szerződő Felek egyenlő arányban közösen viselik, a közös egyezményes tervben állapítják meg.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben nem említett költségeket, valamint az árvízvédelemmel kapcsolatosan a saját területükön felmerült költségeket a Szerződő Felek maguk viselik.

(4) Az üzemeltetési, fenntartási és felújítási költségek címén csak a közvetlen költségek számolhatók el. A közvetlen költségek körét az üzemeltetők az üzemeltetés megkezdése előtt határozzák meg. A specifikációt a kormány meghatalmazottak hagy-

ják jóvá. Nem tekinthetők közvetlen költségnek az általános (rezsi) költségek, az adók és állami elvonások, az amortizációs költségek, valamint a villamos-energia termeléséhez felhasznált víz díja.

(5) Az (1), (2) és (4) bekezdések alapján közösen viselt költségek tervezése és elszámolása az alábbiak szerint történik:

a) az üzemeltető szervezetek évenként üzemeltetési, fenntartási és felújítási tervet készítenek, amelyet a kormány meghatalmazottak hagynak jóvá; e tervek tartalmazzák az üzemeltető szervezetek által, vagy az idegen vállalatok által végzett munkák megosztását;

b) az idegen vállalatok által végzett munkákat az üzemeltető által felülvizsgált számlák alapján kell elszámolni;

c) a terv alapján elvégzett munkák elszámolását évenként a kormány meghatalmazottak hagyják jóvá;

d) a tervezés és elszámolás részletes előírásait az üzemeltető szervezetek a kormány meghatalmazottak által adott irányelvek szerint a Szerződő Felek pénzügyi szervezeteinek egyetértésével, az üzemeltetés megkezdése előtt dolgozzák ki.

(6) Az üzemeltetés évenkénti közösen viselt költségeit a nemzeti pénznemnek transzferábilis rubelben történő átszámításával fejezik ki. Amennyiben az üzemeltetés megkezdésekor nincsenek általános érvényű átszámítási tényezők, azokban a Szerződő Felek pénzügyi szervei állapodnak meg.

(7) A Szerződő Felek törekednek arra, hogy az üzemeltetési költségek tekintetében mutaközö különbözőzeteket, a lehetőségekhez képest, a Vízlépcsőrendszer éves üzemeltetési, fenntartási és felújítási tervének keretében, munkákkal egyenlítsék ki. A fennmaradó különbözőzetek kiegyenlítésének módjában a Szerződő Felek illetékes szervei állapodnak meg.

V. FEJEZET

A VÍZGAZDÁLKODÁSI FELADATOK

13. cikk

Az árvízvédelem és a jég levezetése

(1) Az árvízvédelem feladatait a Szerződő Felek vízgazdálkodási szervezetei látják el.

(2) Árvíz és jégjárás esetén a kormány meghatalmazottak biztosítják a Vízlépcsőrendszeren a Szerződő Felek árvízvédelmi szervei tevékenységének koordinálását.

(3) Árvíz és jégjárás esetén a Vízlépcsőrendszer létesítményeinek üzemeltetését alá kell rendelni az árvízvédelem követelményeinek.

(4) A nagyvizeket és a jeget a Vízlépcsőrendszer tározóin és vízlépcsőin a Vízlépcsőrendszer kezelési és üzemelési rendje szerint vezetik le.

14. cikk

A dunai vízkivételek

(1) A Duna medrében, az 1842 fkm és az 1811 fkm között a jóváhagyott közös egyezményes terv vízmérlegében megállapított vízmennyiséget kell biztosítani, amennyiben a természeti viszonyok vagy egyéb körülmények időszakosan nem igényelnek ennél nagyobb vagy kisebb vízhozamot.

(2) A Duna magyar-csehszlovák közös szakaszán a Szerződő Felek jogosultak a jóváhagyott közös egyezményes terv vízmérlegében megállapított vízmennyiségeket előzetes bejelentés nélkül ki-venni és felhasználni.

(3) A jóváhagyott közös egyezményes terv vízmérlegében megállapítottat meghaladó vízmennyiségnek a Duna magyar-csehszlovák közös szakaszán történő kivétele esetén a többletvíz kivétel következtében a termelt energia mennyiségében bekövetkezett csökkenésnek megfelelően csökkenteni kell a többletet igénybevevő Szerződő Félnek a villamosenergiában való részesedését.

15. cikk

A vízminőségvédelem

(1) A Szerződő Felek a közös egyezményes tervben előírányzott megoldásokkal gondoskodnak arról, hogy a Vízlépcsőrendszer megvalósítása és üzemeltetése folytán a Duna vízminősége ne romoljék.

(2) A vízminőség ellenőrzése a Vízlépcsőrendszer megvalósításával és üzemeltetésével kapcsolatban a Szerződő Felek kormányai között a határvizekre vonatkozóan hatályban lévő megállapodások alapján történik.

16. cikk

A Duna-meder fenntartása

A Duna-meder fenntartása — beleértve a régi Duna-medret is — a Szerződő Felek illetékes állami szervezeteinek a feladata. A fenntartási munkákat a Vízlépcsőrendszer jóváhagyott kezelési és üzemeltetési rendje szerint a Szerződő Felek kormányai között a határvizekre vonatkozóan hatályban lévő megállapodások rendelkezéseinek megfelelően kell végezni.

17. cikk

A vizilésítmények engedélyezése és vízügyi felügyelete

A Vízlépcsőrendszer közös tulajdonban lévő létesítményei saját területükön megvalósult műveinek vízjogi engedélyét és vízügyi felügyeletét a Szerződő Felek a saját jogszabályaik szerint biztosítják.

VI. FEJEZET

A HAJÓZÁS

18. cikk

(1) A Szerződő Felek az eddig vállalt kötelezettségeiknek, főként a Dunán való hajózás rendjének szabályozása tárgyában Belgrádban, az 1948. évi augusztus hó 18. napján kelt egyezmény 3. cikkének megfelelően biztosítják mind a Vízlépcsőrendszer megvalósításának, mind az üzemelésének időszakában a nemzetközi hajóúton a folyamatos és biztonságos hajózást.

(2) A Vízlépcsőrendszer megvalósítása a Dunakiliti duzzasztómű üzembehelyezésekor a hajózás átterelését és rövid ideig tartó szünetelését teszi szükségessé. A hajózást a Dunakiliti hajózsilipre úgy kell átterelni, hogy az a legkisebb hajózási szünetet igényelje. A hajózás átterelését és a Dunakiliti hajózsilipen a közlekedést a legkisebb hajózási forgalom időszakában kell lebonyolítani, úgy, hogy az a közös egyezményes tervben meghatározott legrövidebb ideig tartson.

(3) A Vízlépcsőrendszeren a hajózás a Szerződő Felek hajózási szerveinek előírásai szerint történik.

(4) A régi Duna-mederben történő hajózás feltételeit a kezelési és üzemeltetési rend határozza meg.

VII. FEJEZET

A TERMÉSZETI KÖRNYEZET VÉDELME

19. cikk

A természetvédelem

A Szerződő Felek a közös egyezményes tervben előírányzott megoldásokkal gondoskodnak a Vízlépcsőrendszer megvalósításával és üzemeltetésével kapcsolatosan felmerülő természetvédelmi követelmények kielégítéséről.

20. cikk

A halászati érdek

A Szerződő Felek a Duna halászati hasznosítására vonatkozólag a Bukarestben, az 1958. évi január hó 29. napján kötött egyezmény értelmében a halászati érdekek védelmére — a nemzeti beruházások keretében — megfelelő intézkedéseket tesznek.

VIII. FEJEZET

A TERÜLETEK RENDELKEZÉSRE BOCSÁTÁSA

21. cikk

A Szerződő Felek kellő időben előkészítik és egymás rendelkezésére bocsátják a Vízlépcsőrendszer előmunkálataihoz, megvalósításához és üzemeltetéséhez szükséges területeket.

IX. FEJEZET

AZ ÁLLAMHATÁR MEGÁLLAPÍTÁSA
ÉS A HATÁRÁTLÉPÉS

22. cikk

Az államhatár megállapítása

(1) A Vízlépcsőrendszer megvalósításával és üzemeltetésével kapcsolatosan a Szerződő Felek megállapodtak a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság közötti államhatár kisebb mértékű módosításában és a határvonal jellegének megváltoztatásában, a következők szerint:

a) a Vízlépcsőrendszer megvalósítását követően a régi Duna-mederben, az 1840—1811 fkm szelvények között az államhatár mozgó jellege változatlan marad, és helyét a folyó jelenlegi fő hajózási medrének középvonala alkotja,

b) az 1842—1840 fkm szakaszon a mederáttöltésig az államhatár a jelenlegi fő hajózási meder középvonalán, állandó jelleggel halad,

c) a Dunakiliti-Hrusovi tározó térségében az 1842 fkm-től az államhatár a jelenlegi fő hajózási meder középvonalán, a 161. V. O. á. pontig halad,

d) a Dunakiliti-Hrusovi tározó térségében a 161. V. O. á. ponttól az I. 5. számú határközig az államhatár egyenes vonalban halad úgy, hogy az érintett területek mintegy 10—10 hektárnyi nagyságban a két állam között kiegyenlítésre kerülnek.

(2) Az államhatár módosítását és a területek kicserélését az (1) bekezdés szerint a Szerződő Felek külön szerződésben rendezik.

(3) Az alvíz- és felvízcsatornán, valamint a Dunakiliti-Hrusovi tározóban az 1850,4 fkm-ig terjedő fő hajóúton a Szerződő Felek változatlanul gyakorolják azokat a jogokat és teljesítik azokat a kötelezettségeket, amelyek őket e Szerződés megkötése előtti helyzetben ezen a folyószakaszon megillették, illetőleg terhelték, annak ellenére, hogy a nemzetközi hajózási út ezen a szakaszon az alvíz-, illetőleg a felvízcsatornába, csehszlovák területre kerül át.

23. cikk

Az államhatár átlépése

(1) A Vízlépcsőrendszer előkészítése, megvalósítása és üzemeltetése során a Szerződésből eredő feladatok végrehajtása érdekében mindkét Szerző-

dő Fél biztosítja a megfelelő igazoló okiratok birtokában eljáró jogosult személyeknek minél egyszerűbb formaságokkal a határátlépést és területén a feladataik ellátásához szükséges feltételeket.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határátlépés és a másik Szerződő Fél területén való tartózkodás részletes szabályozásáról a Szerződő Felek illetékes szervei külön állapodnak meg.

X. FEJEZET

VÁMRENDELKEZÉSEK

24. cikk

(1) A Szerződő Felek illetékes szervei a Vízlépcsőrendszer előkészítése, megvalósítása és üzemeltetése érdekében végzett munkálatokhoz szükséges dokumentációknak, gépeknek és anyagoknak a másik Szerződő Fél területére történő átszállításáról külön megállapodást kötnek.

(2) A Szerződő Felek pénzügyi terhek (vám, adó, illeték stb.) felszámítása nélkül bocsátják egymás rendelkezésére a Vízlépcsőrendszerben termelt energiából a másik Szerződő Felet megillető energiát.

XI. FEJEZET

A SZERZŐDŐ FELEK FELELŐSSÉGE
ÉS KÁRVISELÉSE

25. cikk

*A Szerződő Felek közös felelőssége
és kárviselése*

(1) A Szerződő Felek közösen felelősek

a) a jóváhagyott közös egyezményes terv tartalmáért,

b) a Vízlépcsőrendszer megvalósításának időszakában és üzemeltetése során a Szerződés végrehajtásáért, a kormány meghatalmazottak által egyetértésben tett intézkedésekért és hozott határozatokért, úgyszintén a közös szervezetek közös intézkedéseiért és határozataiért.

(2) Az (1) bekezdésben körülírt felelősségüknek megfelelően a Szerződő Felek egyenlő arányban közösen

a) viselik azokat a károkat, amelyek az együttes felelősségüket megalapozó tények folytán keletkeztek, és azokat a költségeket, amelyek e károk helyreállításával merültek fel,

b) tartoznak megtéríteni harmadik személynek azokat a károkat, amelyek az együttes felelősségüket megalapozó tények folytán keletkeztek.

(3) A Szerződő Felek egyenlő arányban közösen viselik a közös beruházás megvalósítása során, továbbá a közös tulajdonba tartozó létesítmények-

ben az üzemeltetés időszakában bekövetkezett károkat, úgyszintén e károk helyreállításával felmerült költségeket:

- a) elháríthatatlan ok (vis maior) esetén,
- b) harmadik személy által okozott kár esetében, feltéve, hogy azt a beruházó vagy üzemeltető a tőle elvárható gondossággal sem háríthatta el.

26. cikk

A Szerződő Felek egyedüli felelőssége és kárviselése

(1) A Szerződő Felek egyedül és kizárólagosan felelősek:

a) a közös beruházás munkáinak és szállításainak megosztása alapján általuk elvégzendő munkáknak és szállításoknak a jóváhagyott közös egyezményes terv előírásainak megfelelő és a közös megvalósítási ütemterv szerinti határidőben történő teljesítéséért,

b) a területükön megvalósított, közös tulajdonba került létesítmények üzemeltetéséért és állandóan üzemképes állapotban való fenntartásáért, valamint ezeknek a létesítményeknek az állagáért,

c) a 8. cikk (3) bekezdése értelmében az egyik Szerződő Fél tulajdonába került létesítményeknek az üzemeltetéséért és ezek állandóan üzemképes állapotban való fenntartásáért, valamint ezeknek a létesítményeknek az állagáért.

(2) Az (1) bekezdésben körülírt felelősségüknek megfelelően a Szerződő Felek egyedül és kizárólagosan

a) viselik azokat a károkat, amelyek az (1) bekezdés a) és b) pontjában említett munkálatokban és létesítményekben a saját felelősségüket megalapozó tények vagy harmadik személy tevékenysége folytán bekövetkeztek, feltéve, hogy azok a beruházó vagy üzemeltető által a tőle elvárható gondossággal elháríthatók lettek volna, úgyszintén azokat a költségeket, amelyek e károk helyreállításával merültek fel;

b) viselik mindazokat a károkat, amelyek az (1) bekezdés c) pontjában említett létesítmények üzemeltetése következtében keletkeztek, valamint azokat a költségeket, amelyek e károk helyreállításával merültek fel;

c) tartoznak megtéríteni a másik Szerződő Félnek és harmadik személynek az általuk elvégzendő munkák és szállítások késedelmes vagy nem megfelelő teljesítéséből keletkezett károkat, valamint az (1) bekezdésben említett létesítmények állagromlásából, a jóváhagyott kezelési és üzemelési rendtől eltérő üzemeltetéséből keletkezett károkat.

(3) A (2) bekezdés alapján megtérítendő károk és költségek mértékének, a bekövetkezésük okának és az abból származó megtérítési, illetőleg

kárviselési kötelezettségeknek a megállapítása a Szerződő Felek egymás közötti viszonyában a kormány meghatalmazottak hatáskörébe tartozik.

(4) A Szerződő Felek között a károk megtérítése e Szerződés 12. cikkének szabályai szerint történik.

XII. FEJEZET

A VITÁS KÉRDÉSEK RENDEZÉSE

27. cikk

(1) A Vízlépcsőrendszer megvalósításával és üzemeltetésével kapcsolatban felmerülő vitás kérdések megoldása a kormány meghatalmazottak feladata.

(2) Amennyiben a vitás kérdésekben a kormány meghatalmazottak nem jutnak megállapodásra, azokat döntés céljából a Szerződő Felek kormányai elé terjesztik.

XIII. FEJEZET

ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

28. cikk

(1) Ezt a Szerződést meg kell erősíteni, és a megerősítő okiratokat Prágában kell kicserélni.

(2) A Szerződés a megerősítő okiratok kicserélésének napján lép hatályba.

Ennek hitelül a meghatalmazottak ezt a Szerződést aláírták és pecsétjükkel ellátták.

Készült Budapesten, az 1977. évi szeptember hó 16. napján, két példányban, mindegyik magyar és szlovák nyelven, mindkét szöveg egyaránt hiteles.

A Magyar
Népköztársaság
nevében

A Csehszlovák
Szocialista Köztársaság
nevében

Lázár György s. k.

Dr. Lubomir Strougal
s. k."

3. § (1) E törvényerejű rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit azonban az 1978. évi június hó 30. napjától kell alkalmazni.

(2) A törvényerejű rendelet végrehajtásáról az Országos Vízügyi Hivatal elnöke — az érdekelt miniszterekkel és országos hatáskörű szervek vezetőivel egyetértésben — gondoskodik.

Losonczi Pál s. k.,
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
elnöke

Katona Imre s. k.,
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára

2. számú melléklet

Törvényerejű rendeletek

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1984. évi 6. számú törvényerejű rendelete

a Magyar Népköztársaság
és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság
között a Gabčíkovo—Nagymarosi
Vízlepcsőrendszer megvalósításáról
és üzemeltetéséről Budapesten,
1977. évi szeptember hó 16. napján aláírt
Szerződés módosításáról Prágában,
1983. évi október hó 10. napján aláírt
Jegyzőkönyv kihirdetéséről

(A megerősítő okiratok kicserélése Budapesten,
1984. évi február hó 7. napján megtörtént.)

1. § A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista köztársaság között a Gabčíkovo—Nagymarosi Vízlepcsőrendszer megvalósításáról és üzemeltetéséről Budapesten, 1977. évi szeptember hó 16. napján aláírt Szerződés módosításáról Prágában, 1983. évi október hó 10. napján aláírt Jegyzőkönyvet e törvényerejű rendelettel kihirdeti.

2. § Az 1. §-ban említett Jegyzőkönyv magyar nyelvű szövege a következő:

„JEGYZŐKÖNYV

a Magyar Népköztársaság
és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között
a Gabčíkovo—Nagymarosi Vízlepcsőrendszer
megvalósításáról és üzemeltetéséről Budapesten,
1977. évi szeptember hó 16. napján aláírt
Szerződés módosításáról

A Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elhatározták, hogy a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között a Gabčíkovo—Nagymarosi

Vízlepcsőrendszer megvalósításáról és üzemeltetéséről Budapesten, 1977. évi szeptember hó 16. napján aláírt Szerződést (a továbbiakban: Szerződés) módosítják, és ebből a célból kinevezték meghatalmazottaikat:

a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa
Lázár Györgyöt, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnökét,

a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elnöke
dr. Lubomir Strougal, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság Kormányának elnökét,

akik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kicserélése után a következőkben állapotok meg:

1. cikk

A Szerződés 4. cikkének (4) bekezdése a következőképpen módosul:

„A Szerződő Felek a közös beruházás munkáit úgy szervezik meg, hogy az energiatermelő berendezések 1990—1994. között lépjenek üzembe.”

2. cikk

(1) Ezt a Jegyzőkönyvet meg kell erősíteni, és a megerősítő okiratokat Budapesten kell kicserélni.

(2) A Jegyzőkönyv a megerősítő okiratok kicserélésének napján lép hatályba.

Ennek hitelül a meghatalmazottak ezt a Jegyzőkönyvet aláírták és pecsétjükkel ellátták.

Készült Prágában, az 1983. évi október hó 10. napján, két példányban, mindegyik magyar és szlovák nyelven, mindkét szöveg egyaránt hiteles.

A Magyar
Népköztársaság
névében

A Csehszlovák Szocialista
Köztársaság
névében

Lázár György s. k., dr. Lubomir Strougal s. k.

3. § (1) E törvényerejű rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit azonban az 1984. évi február hó 7. napjától kell alkalmazni.

(2) A törvényerejű rendelet végrehajtásáról az Országos Vízügyi Hivatal elnöke — az érdekelt miniszterekkel és országos hatáskörű szervek vezetőivel egyetértésben — gondoskodik.

Losonczy Pál s. k.,

Katona Imre s. k.,

a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
elnöke

a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára

3. számú melléklet